

seende laa paa Jordbrotten, i det Dieblil, man udbjærnebe Bessatningsforskjelligheden her i Landet. Saalkænge Skattebeneficiet, der tilkom Besidderne af de større Jordegodsfer, var afhængigt af, at de beholbt en stor Mængde Fæstegods samlet, var der Noget, som lagde et Vaand paa dem i Henseende til deres Frihed til at bortfælgge af Fæstegodsfer; men efterat man har hævet Forskjellen i Henseende til Hartkornets Bessatning, er der nu intet Vaand mere, som forhindrer Fæstegodsfers Besidder i at sælge af sit Fæstegods. Det er derfor meget urigtigt, naar man skal behandle Sager om Fæstevæsenet, stadigt saa at sige at ville foregjøgle sig selv, at Godseieren ikke har nogen virkelig Eiendomsret over Fæstegodsfer. Man skulder sig selv og Sagen at opfatte den paa tilbørlig Maade (Stemmer: Ja! Hør! Hør! Tscherning: Forordn. af 1769!) Forordn. af 1769. har aldeles ikke det Allermindste at bestille med den Ting; men man gjør sig ikke saa sjelden, ved at behandle denne Sag, skyldig i en skjæv Opfattelse af Forholdene. Medens man jævnlig udkaster Klager og Bebreidelser mod Godseierne, snart mod enkelte og snart mod dem, betragtede som Stand, gaaer man til andre Tider frem paa en anden Maade; man stiller da ikke alene Fordringer til dem, men man gaaer ud fra som noget Givet, at Godseierne have fulgt og maae følge visse Regler, der grunde sig paa Humanitets-Hensyn. Jeg siger det aabent, thi det bør og skal siges her i denne Sal, at den factiske Tilstand, som saa ofte paaberaabes til Fordeel for Fæsterne ved Forholdets Ordning, den grunder sig væsentligt paa Godseiernes Humanitet.

Man gaaer imidlertid ud fra denne factiske Tilstand som noget Givet og gaaer da videre og vil, at man skal bygge paa dette, som ikke har sin Støtte i Lov og Ret, men kun i Godseiernes Humanitet; det er dette, som jeg mener er forkeert; thi man kan ikke paa hvad der factisk og praktisk hviler paa Godseiernes Humanitet, bygge Regler i mod Godseierne. Men stundom seer det ud, som om man i Virkeligheden vilde gjøre det. Derfor hører man saadanne Udtalelser, som ere faldne her i Dag, at Godseierne i d. p. h. n. d. e. Fæstegodsfer, naar de benytte sig af Loven til at indbringe visse Dele

af Fæstegodsfer til anden Benyttelse end til Bortfæste. Den samme Tanke kommer frem i en Indvending fra den ærede Rigsdagmand for Holbek Aints 2den Valgkreds (Tscherning). Han siger nemlig, at det er urigtigt, at den Godseier, der sælger 9 Fæstegaarde, skulde være berettiget til at tage den 10de fri, og at det istedet derfor burde være saaledes, at han kunde tage $\frac{1}{10}$ af hver Gaard, han solgte. Jeg skal i Forbigaaende bemærke, at jeg maaskee vel kunde være enig med ham i, at dette kunde være den rigtigste Maade at ordne denne Sag paa, men hvad jeg vilde gjøre opmærksom paa, det er den Forudsætning, som ligger til Grund for hans Udtalelse, og som førte ham til at sige, at Følgen af den i § 2 indeholdte Bestemmelse vilde blive, at $\frac{1}{10}$ af Fæstefamilierne trængtes bort fra Agerbruget, og hvorefter han udmalede, hvilke Nyttelser for Samfundet dette vilde medføre. Men nu siger jeg, hvorledes kan der være Tale om, at $\frac{1}{10}$ af Landets Fæstefamilier skulde blive trængte bort fra deres Gaarde, Jorder osv., undtagen naar man gaaer ud fra den Forudsætning, at det er en gammel Regel, som har Hævd, at Fæstegaardene blive i Fæsternes Familie; men det beroer jo som sagt netop væsentligt paa Godseierens Humanitet, om og hvorvidt Fæstefæderne forblive i Fæstefamiliernes Besiddelse.

Efter disse almindelige Bemærkninger, som jeg har troet burde fremkomme ved Sagens Behandling i Folkethinget, skal jeg fatte mig meget kort. Det forekommer mig ligesom flere andre ærede Medlemmer, at det foreliggende Lovforslag indeholder flere Bestemmelser, som maae anses for helbige, billige og retfærdige, og forsaavidt ønsker jeg altsaa ogsaa dets Fremgang, ligesom det skulde glæde mig, om det lykkes at føre det igjennem. Blandt de Bestemmelser, som jeg tilstaaer have tiltalt mig meest, ere de, som indeholdes i Lovforslagets første Paragraph; og indeholdt det end ikke andre Bestemmelser, vilde jeg dog ansee det for hensigtsmæssigt. Jeg anseer det nemlig for at være høist naturligt at lægge Vaand paa Jordernes frie Afbenyttelse, og jeg vedkjender mig aabent den Anskuelse, at det Maal, hvortil man saameget som muligt maa stræbe hen ved Landbolovgiv-